

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Exorcismus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

His emigras: Notans regionem esse incommodam, & oppidum fri- gidum. *Erast. l. 6. apoph. ex Plur.*

Aristides ab amico quodam rogatus, quam ob causam exilium in tam molestem fuisset respondit, propter ignominiam patriæ, à qua iniuste in exilium missus esset, quæ ob eam iniustitiam ubique male & ab omnibus audiret. *Strob. ex Sertio. ser. 37.*

Anaxagoras ab Atheniensibus damnatus exilio, & cuidam dicentis priuatus es Atheniensibus. Inno illi, inquit, me. Sentiens, Atheniensibus magis opus esse Anaxagoræ, quam contra. *Laert. lib. 2. cap. 3.*

Silpo cuidam noxiu esse exilium affirmanti, respondisse fertur. Quibus tandem & qualibus bonis priuatur exilium, animi ne an corporis, an fortunæ? An iudicandi agendique dexteritatem aut felicitatem aufert? haud sane. An fortitudine, iustitia, aut alia quampiam virtute priuatur? Ne id quidem. Sed nec villo fraudat corporis bono. An non quæ licet in aliena terra bene valere, viribus polleat, acutum cernere, & audire acute, interdum vero multo magis, quam si in sua terra quis maneat, fortunæ vero bonis exilium neminem exiit. An non visum est multos, tum dertum cum exules sunt facti, positos fortunæ bonis splendidioribus: vt Phœnix, Thémistocles, &c. *Strob. ser. 38.*

Diogenes cuidam per conuitium dicenti, Sinopenses te exilio damnarunt. At ego, inquit, illos mansione, significans, se quod solum vertere iuberetur, nihil infeliciorum esse his qui in patria manerent, nec exilium æquo animo pati possent. Tam enim miserum est manere coactum, quam exulare coactum: Philosophus, cui quævis terra patria est, si iubeatur ire exulatum, vniuersum tantum civitatis exul est. At qui nusquam potest viuere nisi in patria, plurimarum regionum exul est. Hoc ita refert Plutarchus in libello de Exilio: Te Sinopenes Ponto exulem esse iusserunt: at ego, inquit, illos hac damno peena, vt in Ponto extremisque Euxini litoribus inclusi perpetuo manerent. Diogenes mutarat patriam, sed melius: exulabant potius, qui infelici regioni erant adscripti. *Laert. l. 6.*

Idem cuidam illi probro obicienti, quod exularet à patria: Miser, inquit, istius rei cauta philosophatus sum. Siue quod exilium compulisset Diogenem ad philosophandum: siue quod ideo didicisset philosophiam, vt exilium similesque casus æquo animo perferri posset. *Laert. l. 6.*

Demetrius Phalerens cum exularet, ac apud Thebanos in gloriis humilisque viueret, audissetque Craterem philosophum, qui ipsum inuideret, multa placide phudenteque de ferendo exilio disputantem. Male, inquit, lit negotiis & occupationibus per quas hæc tenus talem virum cogitoscere non licuit. *Laert. l. 5. c. 3.*

Alexandria cuidam exilium acerbe ferenti, respondisse dicitur. Ne horrebas exulare ciuitate. A iustitia enim exulare miserum est. Quo responso sensit, eos nequaquam miserios esse, qui priuati fuerint, vel peculiare quasdam animi dotes, ab imperitis in exilium mittuntur, quibus innocentia semper consolatrix affuit. *Plur. in Lacum.*

Themistocles quum pulsus primum Athenis, & mox tota Græcia, venisset ad Persarum regem, ditissimus ab eo factus est. Porro, Magnifica dona quibus à rege honoratus erat, intuens, dixit, O pueri! perieramus, nisi perissemus. Perire autem videtur, qui cogitur exulare: at Themistocles feliciter cesserat exilium. *Plur. in apoph.*

Tenax rediens ex Troiana expeditione, quum ob Aiæci fratris mortem Telamoni patri esset iniustus, atque ab eo exilio multaretur, ad socios conuersus, ait: Patria est, vbi cumque bene est. *Cicer. in Tuscul. quæst.*

Rutilium, consolanti cum cuidam, ac dicenti, instare bella ciuilia, & ob id breui futurum vt omnes exules reuerterentur: Quid tibi, inquit, male feci, vt mihi peiorem reditum quam exitum optares? Malo vt patria exilio meo erubescat, quam reditu intereat. *Seneca de benef. l. 6. c. 37.*

¶ SIMILITUDO.

Musonius, quemadmodum si quis in patria agens, aliam tamen domum in habitans, non eam in qua natus erat, sese inaceraret, & ob eam rem lugeret, nihili homo & ridiculus esset: Patri ratione, is qui in habitans aliam ciuitatem quam in qua natus est, calamitatem parat, talis merito stultus haberi queat & vecors, in libro in quo tractat. Exilium non esse malum. *Strob. meminit ser. 38.*

Plutarchus, de corporis morbo quidam hoc exceperunt commodi, quod vacant negotiis, quibus distringebantur, & quosdam labores obiecti reddere validos. Sic quibusdam exilium, paupertas, naufragium: oceanus fuit philosophandi. *in mor.*

¶ ADAGIA.

Seruabis bouem, *Saxadæus. Plur.*
Hoc velut anigmata significabant exilium.
Testaceum flagellum *significabant exilium.*
De rebis subito transmutatis siue de exilio repentino. *Conuenient enim astracismo, de quo vide adagium Testula transmutata.*
Terram pro terra, *vt meo 2us vltimo dicit.*
In hominem exulem errantem, & incertis Siganensem scilicet. *Esti.*

¶ BIBLICA EXE

Exilium exempla: Adam & Eua, *Gen. hain. 12. 1. David. 2. Sam. 15. v. 13. 14. 16. Elias. 1. Reg. 17. v. 5. 6. Osee 9. 9. 3. 4. Ioseph, Maria & Castulus. Vnde velus.*

Exul erat Christus, comitatus excolis huius. Esse decet, cuius nos quosq; membra sumus.
Paulus & Barnabas, *Act. 13. v. 50. 51. Aquila, Priscilla & dxi. Act. 18. v. 1. 20. Pii in hoc mundo peregrinatio. Act. 11. v. 1. 14.*

¶ HISTORICA EXE

*Vt Cicero scribit, pro Cæcina, exilium non fugiendum: sed per fugium portusque supplicii, nam qui non nam aliquam subterfugere, aut calamitatem, solum rem esse sedem & locum mutabant. *Horum de Verbis lxxv.**
Exilii apud Rom. triplex genus erat, auctore Martiano, omnium locorum interdiceretur accessus, præter vsufulam deportabatur, sicut *Claudius Cælar* quondam dicitur, vltra tertium lapidem ab vrbe egredi veniens. *Claudius Cæsar* legem sanxit: vt hi, quibus pronuntiatum esset, vrbe quoque iuamoueretur. *Alex. l. 3. c. 20.*
In *Seripho* Insula, & apud nonnullas circa Caucasum criminibus maximis nullum morte afficit, sed exilio manque & agro exterminari, legimus. *Alex. l. 3. c. 5.*

Exorcismus.

¶ DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

EXORCISMVS, Græce dictio est, *ἔξωρσις*, à *ἔξω* ro dicitur. Summus sacerdos aditum Christianum *ἔξωρσις* vt *κατὰ τὸ Ἔξωρσις*, adiuo tempore rem. Est autem aditatio contra Diabolum, & habetur *1. Tim. 4. c. Ante decem dies. De hac materia vide supra l. 1. c. 1. in aduersione arbore.*

¶ BIBLICA LOC.

Exorcista vocabantur, qui Demones eiiciebant, nomen obestatione, quam vulgo Coniurationem vocant. *admirare.*
Exorcista tempore Pauli, *Act. 19. 13.*

Expectatio.

¶ DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

EXPECTATIO, Græce *ἄμεση*, à *ἄμεση* & *ἄμεση* ro dicitur. Hebr. *ἰקרא* à verbo *קרא*, expectatio præfationem est. Hinc Græce *ἄμεση*, incognitum. Est autem expectatio morus spei propter cogitandum respectu auxilii alieni. *sec. B. Tom. prima. l. 1. c. 1. 1. 1.*

Dicitur autem expecto à verbo *specio*, quo non tantum compositione: licet antiqui etiam in simplici veterum vnde augures *specere*, hoc est, inspicere aures dicitur nem auum pro inspectione & contemplatione. *Ennius postquam flexit Et vultu specit custodes Vestium seruiti diligentia vestes inspiciebant. *Plautus. Truculentus. specit, iunctor, auriculat.* Et quoniam cum aliquem prope veniat, frequenter aspiciere solemus, ideo expecto *specio* stolor. Aliquando pro moram traho. *Virg. Tyn. Catullus. nunc expectat.* Nonnunquam desidero. Idem. Expectatio de expectatio, quod modo præfationem, moram tantum significat.*

¶ POETARVM DICTA.

Homerus in 8. Iliad. *ἄνδρες τοὶ κούροις παῖδες, κούροις τὸν δὲ θεῶν.*
Turpe certe diu expectare iuncturam reddi.

¶ SENTENTIA PHILOSOPHORVM.

De hereditatis expectatione. *DIAL. 1. 1.*
Francisci Petrarcha.
GAV.
Hereditatem ordi senis expecto. *R. Modus.*